

Kas ir frazeoloģismi?

1. Izlasi fragmentu no Māras Zālītes romāna “Pieci pirksti”!
Iekrāso nezināmos vārdus un izteicienus!

Cilvēki runā kaut kā nesakarīgi. Vārdi, ko cilvēki izrunā, bieži vien itin nemaz nenozīmē to, ko tie nozīmē patiesībā. Nerunājot nemaz par teicieniem. Mest pa lampu vai mest kauliņus kopā, vai atstiept kājas, vai pacelt cepuri. Laurai visu laiku jāuzmanās, ja negrib palikt par muļķi.

Daudz tu zini, saka Mīma. Laura jau gandrīz, gandrīz notic, ka tā ir uzslava, bet laikus apķer, ka nav gan. Daudz tu zini nozīmē – tu neko nezini!

Laura Mīmai aizdod dusmas ar savu grābstīšanos. Kādu grābstīšanos? Gar visām pasaules lietām! Vai Mīmai ir laiks klausīties (..) niekvalodas, kad darbs dzen darbu?

Re, nu – aizdod dusmas. Kā Laura var aizdot dusmas, ja Laurai dusmu nemaz nav. Vismaz ne šajā brīdī, kad Mīma grābj sienu (..). Un kāpēc tad aizdod? Vai Mīmai savu dusmu nepietiek, ka jāaizdod? Un vai Mīma atdos atpakaļ, kad būs atkal pašai diezgan? Tās dusmas, ko Laura ir it kā aizdevusi. Patiesībā Laura dusmas nemaz nav aizdevusi. Laura nevar aizdot dusmas. Viņai dusmu nemaz nav.

(M. Zālīte “Pieci pirksti”)

Kā tu noskaidrosi nesaprotamo vārdu
un izteicienu nozīmi?

Vispirms es

Tad es

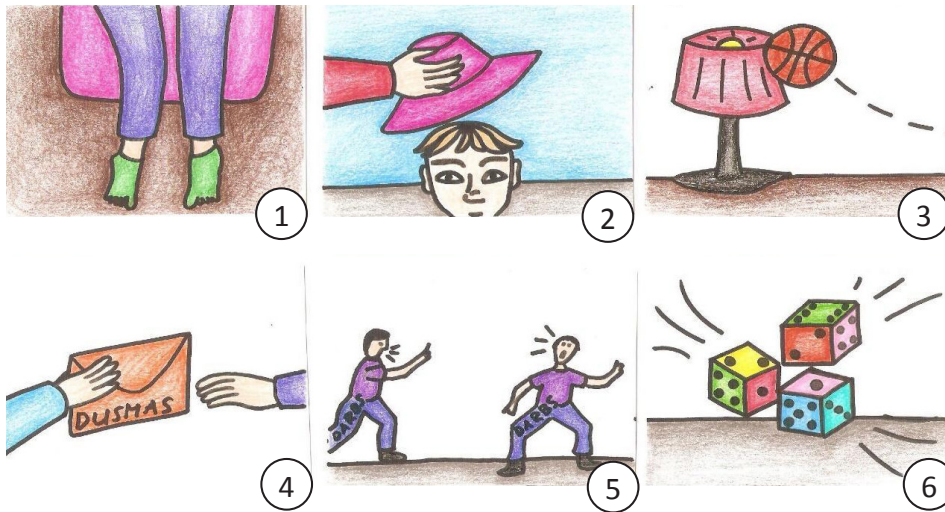
Pēc tam es

2. Pārrunā pārī ar klasesbiedru!

- Kas ir Laura? Cik Laurai ir gadu? Kāpēc tu tā domā?
- Kāpēc Laura domā, ka cilvēki runā nesakarīgi?
- Ko Laura nesaprot?
- Pastāsti, vai tev ir gadījies līdzīgi!
- Kā sauc vārdu savienojumus, kuri nav jāsaprot tieši?

3. Aplūko attēlus!

Atrodi attēliem atbilstošus frazeolģismus 1. uzdevuma tekstā!

Frazeolģismi. K. Rugājas (18 gadi) zīmējumi

4. Apspried pāri ar klasesbiedru, ko frazeolģismi varētu nozīmēt!

Izsaki savu viedokli!

5. Ieraksti skaidrojumiem atbilstošus frazeolģismus no 1. uzdevuma teksta!

Šie frazeolģismi attēloti 3. uzdevuma zīmējumos.

- a) sadusmot kādu – _____
- b) nomirt – _____
- c) ļoti daudz darba – _____
- d) sākt dzīvot kopā, sākt kaut ko darīt kopā – _____
- e) aiziet, atstāt kādu – _____
- f) lietot alkoholiskus dzērienus – _____

6. Secini, kas ir frazeolģismi!

Izveido definīciju, izvēloties atbilstošāko vārdu vai vārdu savienojumu!

Frazeolģismi ir tradicionāli *vārdu savienojumi* / *vārdi* / *teikumi* pārnestā nozīmē.
Frazeolģismus *ir* / *nav* ieteicams tulkot, frazeolģismi ir jāskaidro.